

URHEILUTIEDON SM-KILPA 2010

VASTAUKSET

Pisteeseen vaadittavat tiedot lihavoitu.

KANSALLINEN OSA

1. **Sami Koski, Mika Rissanen ja Juha Tahvanainen.**

2. **Tampereen Isku-Volley ja Raision Loimu.**

3. **Osuuspankkiryhmä.**

4. **Clas Thunberg** (pikaluistelussa 1924), **Marja-Liisa Hämäläinen** (myöh. Kirvesniemi, hiihdossa 1984), **Matti Nykänen** (mäkihypyssä 1988) ja **Samppa Lajunen** (yhdistetyssä hiihdossa 2002) – kukin kolme kultaa.

5. **Suvi Lindénin** – viestintäministerin, jonka sukunimikaima Arvo Lindén antoi nimensä Lindénheitolle.

6. **Voimistelun** – puomilta 1952.

7. **Åke Lindman** – vuonna 2009 kuollut olympiajalkapalloilija 1952 sekä näyttelijä ja elokuvaohjaaja.

8.* a) **Salovaarat** Martti ja Pentti – 4 x 1500 metrin virallista ME:tä 15.54,8 Suomen maajoukkueessa Göteborgissa 17.9.1939 juoksemassa olleet kaksoset.

b) **Kolehmais** Hannes (kestävyysjuoksussa yhteensä 5 virallista ME:tä 1912, 1920 ja 1922; epäviralliset ME:t 1911 ja 1920) sekä Tatu (20 000 metrin virallinen ME 1913 ja 25 000 metrin epävirallinen ME 1915) ynnä **Järviset** Matti (keihäässä 10 virallista ME:tä 1930–36 ja epävirallinen ME 1930) sekä Akilles (10-ottelussa virallinen ME 1930 ja epävirallinen ME 1932, molempina vuosina Matti virallisen ME:n).

9. **Heinoset** Veikko (kahdessa osakilvassa 1955/56) sekä Kari (1979/80 ja 1980/81) ynnä **Jussilaiset** Harri (1965/66) ja Risto (9:sti 1993/94–2005/06).

10. Maalivahti **Henri Toivoniemi** ja laitahyökkääjä **Santtu Manner.**

11. **Kolme** – Urpo Korhonen 4 x 10 kilometrin viestinhiihdossa 1952, Kurt Wires eli vuoteen 1943 Virtanen K-2-melonnassa 1000 ja 10 000 metrillä 1952.

12. **Vieteri.**

13. **Oiva Virtanen** ja **Timo Suviranta** – vuoden 1952 olympiakoripalloilijat, joiden sukunimien ensimmäisistä tavuista yrityksen nimi.

14. a) **3000 metrin** juoksusta.

b) **Pekka Päivärinta** – EM-hallipronssin tuoneen ajan 7.52,97.

15. **TUL:n** eli Suomen Työväen Urheiluliiton, entisen Työväen Urheiluliiton.

16. **Konni Huber** (häviö unkarilaiselle Gyula Halasylle haulikolla 1924), **Lennart Hannelius** ja **Unio Sarlin** (pronssi ja 7:s sija kahdeksan kilpailijan uusinnassa kuvioammunnassa 1924),

Pentti Linnosvuo (hopea kolmen kilpailijan uusinnassa olympiapistoolilla 1960) sekä **Marko Kempainen** (häviö italialaiselle Andrea Benellille skeetissä 2004).

17. **Tea Vikstedt-Nyman** – 7:s sekä takaa-ajossa 1992 että pisteajossa 1996.

18. a) **Matti Keinonen** – vastoin yleistä käsitystä kyseessä ei Suomen ensimmäinen piste Ruotsilta MM-kisoissa; karsintalohkovaiheen ottelu päättynyt 4–4 vuonna 1959

b) **Juhani Wahlsten**.

19. **Suomen Salamapalloliiton** – 1966–67.

20. a) **Tuomo Karila** – kreikkalais-roomalaisen painin 82 kg:n sarjan hopeamitalisti 1994 ja sumopainin joukkuepronssimitalisti 1996

b) **Markku Alén** – täyskaima ralliautoilun hopeamitalisti 1986 ja 1988 sekä nelinkertainen pronssimitalisti 1979–87.

21. Vuosi **1952** – väliin jättämisen taustalla saman vuoden olympialaiset Helsingissä.

22. **Imatralla** – kummatkin Imatranajoissa menehtyneitä moottoripyöräilijöitä; Cottle kuoli vuonna 1964 eli ennen Imatran muuttamista kaupungiksi 1971, Taylor vuonna 1982.

23. **Los Angeles Kingsissä** (1991–96), **New York Rangersissä** (1996), **Mighty Ducks of Anaheimissa** (1996–97) ja **Colorado Avalanchessa** (1997–98).

24.* a) **Jalkapallossa** – naisten maajoukkueen päävalmentaja

b) **lentopallossa** – naisten maajoukkueen päävalmentaja.

25. **SUL:n** eli Suomen Urheiluliiton – vt. toimitusjohtaja 1975–76 ja vakituinen 1976.

26. Vuonna **1956** – hopean. Myöhempien joukkueiden käräjät Eero Mäntyranta (kultaa 1960, hopeaa 1964 ja pronssia 1968), Arto Koivisto (kultaa 1976), Pertti Teurajärvi (kultaa 1976 ja pronssia 1980), Harri Kirvesniemi (pronssia 1980, 1984, 1992, 1994 ja 1998), Jari Isometsä (pronssia 1992, 1994 ja 1998) sekä Mika Myllylä (pronssia 1994 ja 1998).

27. **Aale Tynni** (oik. Pirinen) – kirjallisuuden runousvoittaja 1948.

28. **Kolmella** – 1960–80-luvuilla; Vimpelin Vedolle 1960 ja 1965, Ilmajoen Kisailijoille 1961 ja 1962, Seinäjoen Maila-Jusseille 1975, 1983, 1985 ja 1987, Alajärven Ankkureille 1988 ja 1989.

29. a) **Niken**

b) **Adidaksen**.

30. **Jyväskylä**.

31. **Suunnistuksen** – vuonna 1947 edustaen Elannon Iskua (tuolloin virallisesti Helsingin Iskua); kyseessä eri mies kuin olympialaisissa nykyaikaisen 5-ottelun yksilöhopeaa 1956 sekä joukkuepronssia 1952 ja 1956 saavuttanut Olavi Mannonen.

32. a) **Matti Rönkä** – HS:n urheilutoimittaja 1984–85, Yleisradiossa televisioutisten lukijana ja pääliikkötehtävissä vuodesta 1990

b) **Juhani Sipilä** – radion urheilutoimittaja 1968–2001.

33. a) **Rallisprint** – tunnettu aikanaan myös puistoajona ja vuosina 2001–03 pelkällä sprint-nimellä

b) **enduro** – nimi käyttöön Suomessa 1980-luvun alkupuolella, maantieajon ja enduron välissä

nimenä luotettavuusajo.

34. **Yhden** – Janne Lahtelan kullan freestylehiihdon kumparelaskussa 2002. Lisäksi Ludowika ja Walter Jakobsson voittivat pariluistelun kesäolympialaisissa 1920.

35. **Koripallon** – Scotch Teamin (Espoo) hopeamitalisti 1984, jolloin joukkueessa myös veli, A-maaoittelumies Martti Sajantila.

36. a) **Tommi Evilä** – tulos pituushypyn karsinnassa 801, Jesse Owensin (USA) kultatulos 806
b) **Minna Nikkanen** – tulos seiväshypyn karsinnassa 440, Earle Meadowsin (USA) kultatulos 435.

37. **Argentiina** – kultamaa 1978 ja 1986.

38.* a) **Suunnistuksen** – Suomen Suunnistusliiton puheenjohtaja vuodesta 2008

b) **ampumaurheilun** – Suomen Ampumaurheiluliiton puheenjohtaja 2005–08.

39. ”**Lentävä poliisi**”.

40. **Pesäpallossa**.

41. **Ampumahiihdossa** – 20 km:ltä Kalevi Huuskosen yksilökullan lisäksi joukkuekulta Uumajassa 1961, Paavo Puurunen 20 km:n kullan Pokljukassa 2001.

42. **Jukka Jalonen** – Ilveksessä Heikki Vesalalla 18.10.1994 korvattu ja takaisin 15.2.1995 otettu Suomen miesten maajoukkueen nykyinen päävalmentaja.

43. **Suomi Meloo** -kanoottiviesti.

44. **Lauri (Tahko) Pihkalan** – vuosien 1908 ja 1912 olympiayleisurheilijan sekä sittemmin muun muassa pesäpallon isän.

45. a) **Matti Salmenkylä** – Ilta-Sanomien urheilutoimittaja 1969–87

b) **Reino Kuuskoski** – virkamieshallituksen pääministeri 1958 ja korkeimman hallinto-oikeuden presidentti 1958–65.

46. **Minna Painilainen-Soonilla** (o.s. Painilainen) – 4 x 100 metrin alkueräjuoksijalla 1992.

47. **ZSKA** – tunnettu moskovalaisesta urheiluseurasta, jonka nimen oikeampi lyhenne suomessa TsSKA.

48. **Ampumaurheilussa** – ollen vapaakiväärin joukkuekilpailun 8:s ja yksilökilpailun 41:s 1908.

49. **Kemin Innon** – mestarin 1976 ja 1977.

50. **Pyöräilyssä** – 10 km:n maantieajon kakkoseksi ja 1 km:n rata-ajon kolmoseksi 1925.

51. **Ossian Nylund** – yleisurheilussa 3-loikan 7:s ja 5-ottelun 12:s 1920.

52. **Partanen, Lyy, Asunta**. Sanoituskilpaa seuranneen sävellyskilpailun osanottajat saivat käyttää mitä tahansa kärkikolmikon tekstiä, ja voittajaksi yltänyt Jaakko Linjama teki sävellyksensä Lyy:n sanoitukseen.

53. a) **Frantz Kruger** – pituus 203 cm, kiekonheiton 11:s 2008

b) **Rosa Lindstedt** – pituus 186 cm, jääkiekon pronssi 2010.

54. **Kojon** – pisteittä vuonna 1982 jääneen edustajan, joka levytti Rovaniemen Palloseuran edustusjoukkueen avustamana Rops'n Roll -laulun 1990; eritoten jalkapallossa 0–0-tuloksesta käytetty nimeä kojo–kojo.

55. **Lauri Rechart** – purjehduksen Finnjolla-luokassa olympiakisojen 13:s 1988 ja EM-pronssimitalisti 1989.

56. **Erik von Frenckell** – Kansainvälisen olympiakomitean jäsen 1948–76, puheenjohtaja mm. Suomen Palloliitossa 1918–52, Suomen Autobiiliiklubissa/Suomen Autoklubissa 1937–56 ja Suomen Ilmailuklubissa 1919–21; Avskedet/Jäähyväiset-elokuvan pohjana von Frenckellin tyttären Vivica Bandlerin lapsuus- ja nuoruuskokemukset, 37-minuuttiseksi jääneen Se alkoi omenasta -elokuvan aiheena von Frenckellin ja naispääosassa itseään esittäneen Tabe Slioorin suhde.

57. a) **Katja Nyberg** – käsipallossa paras suomalainen 1997–99 ja olympiavoittaja Norjan joukkueessa 2008.

b) **Keilailun** – Maire Rautakoski 1962, Eija Krogerus 1967 ja Lea Hilokoski 1977.

58. **Nykäset** Herman (kreikkalais-roomalaisen painin SM-kulta 67,5 kg:n sarjassa 1924 ja 75 kg:n sarjassa 1925) sekä Yrjö (SM-kisoissa mm. yksilökullat 1916 ja 1922, olympiakisoissa varalla 1924).

59. a) **Volmari Iso-Hollosta** – estejuoksuvoittajasta 1932 ja 1936; Virpi Iso-Hollo kirjan Vastatuuleen (2007).

b) **Victoria Principal** – Dallas-sarjan Pamela; kirjan nimi Body Principal – Victoria Principalin isometrinen ohjelma.

60. a) **Pertti Purhonen** – nyrkkeilyn pronssimitalisti 1964 sarjassa 67 kg

b) **Elis Ask** – tunnettu ammattinyrkkeily mies.

KANSAINVÄLINEN OSA

61. **Pelaaja saa saman palkan riippumatta siitä, kiekkoileeko NHL- vai farmijoukkueessa.**

62.* a) Vuoden **1972** – Sudhaus juoksi urheilijaksi naamioituneena stadionille ennen oikeaa voittajaa, yhdysvaltalaisista Frank Shorteria

b) vuoden **2004** – Horan työnsi johdossa olleen ja lopulta pronssille tulleen brasilialaisen Vanderlei de Liman radan sivuun.

63. **100, 200, 300 ja 400 metriä.**

64. **Ranskan kielellä.**

65.* a) **Jackie Joyner-Kersey**, USA – 7-ottelun ja pituushypyn 1988, 7-ottelun myös 1992.

b) **Irina Press**, NL (5-ottelun 1964 ja 80 metrin aidat 1960) sekä **Ingrid Mickler** (o.s. Becker), Länsi-Saksa (5-ottelun 1968 ja 4 x 100 metriä 1972).

66. **Maahockeyn.**

67. **Seiväshypystä** – Islannilla Vala Flosadóttirin pronssi naisten kilvasta 2000; Norjalla Carl Albert Andersenin pronssi 1900; Ruotsilla Bruno Söderströmin hopea 1906 (Söderström virallisesti kakkonen mutta sai kullan) ja pronssi 1908, Bertil Ugglan pronssi 1912 sekä Ragnar Lundbergin pronssi 1952; Suomella Erkki Katajan hopea 1948, Eeles Landströmin pronssi 1960

ja Antti Kalliomäen hopea 1976; Tanskalla Henry Petersenin hopea 1920.

68. a) **Nordahl** – etunimet Knut, Bertil ja Gunnar
b) **Pettersson** – etunimet Gösta, Sture, Erik ja Tomas. Veljesten myöhempi sukunimi, kotikylään perustuva Fåglum, antaa 0,25 pistettä.

69. a) **3**
b) **6**.

70. **Armin Hary**, (Länsi-)Saksa (voittaja 1960) ja **Valeri Borzov**, NL (voittaja 1972).

71. **25:n**.

72. **Espanjassa** (nykyisestä kuninkaasta Juan Carlos I:stä, olympiapurjehtijasta 1972) ja **Monacossa** (nykyisestä ruhtinaasta Albert II:sta, olympiakelkkailijasta 1988–2002).

73. a) **Mike Tyson**, USA – raskaan sarjan ottelussa Las Vegasissa 28.6.
b) **Evander Holyfield**, USA.

74. a) **Janusz Kusocinski**, Puola – olympiakisoissa 1932
b) **Manfred Kuschmann**, DDR – EM-kisoissa 1974.

75. **Johnny Weissmullerin** – yhdysvaltalaisen viisinkertaisen uintivoittajan 1924–28 ja elokuvien Tarzanin.

76. **Milanolla** – AC Milan 7 voittoa 1963–2003 ja Inter Milan voitot 1964–65.

77. a) **Kanada** – 14 kultaa Vancouverin kisoissa 2010
b) **USA** – 37 mitalia eli 9 kultaa, 15 hopeaa ja 13 pronssia Vancouverin kisoissa 2010.

78.* a) **ManU** eli Manchester United
b) **Real Madrid**.

79. **Zimbabwea**.

80. **Amerikkalaisen jalkapallon** – Super Bowl -ottelun voittajajoukkueen palkinto.

81. **MoDo** – mestari 1979 ja 2007; taustalla ollut MoDoksi kutsuttu Mo och Domsjö -yhtiö, jonka nimeksi Holmen AB vuonna 2000.

82. **Painissa** (naisten kilpailut olympiaohjelmaan 2004) ja **painonnostossa** (naisten kilpailut olympiaohjelmaan 2000).

83. **Yamaha** – moottoripyöriin 1950-luvulla toimintansa laajentaneen sekä F1-autoilussa Zakspeedin (1989), Brabhamin (1991), Jordanin (1992), Tyrrellin (1993–96) ja Arrowsin (1997) moottoritoimittajana olleen yhtiön perustaja Torakusu Yamaha.

84. a) **Valko-Venäjää**
b) **Australiaa**.

85. **Ruotsi** – viisissä kisoissa 2004–10.

86. **QPR:n** eli Queens Park Rangersin.

87. **Lindsay Vonn**, USA – loukkaantuminen syöksylaskun mestaruusjuhliissa, aiemmin

samoissa kisoissa kulta supersuurpujottelussa.

88. **Stefan Edberg**, Ruotsi – palkinnon nimi Stefan Edberg Sportsmanship Award.

89. **Gregor Schlierenzauer** – mäkihypyn joukkuekilvan voittaja.

90. **Rugbyn** – kisoihin Etelä-Afrikassa 1995.

91. a) **Rooma 1960** – Italia vuonna 1957 perustamassa EEC:tä, joka vuonna 1967 osaksi Euroopan yhteisöjä eli nykyistä Euroopan unionia

b) **Grenoble 1968** – Ranska niin ikään EEC:n perustajamaita.

92.* a) **Soudun**

b) **jousiammunnan**.

93. **Leo Kinnunen** – Jyväskylän Suurajojen 3:s 1973, F1-autoilun MM-sarjassa keskeytys Ruotsin Grand Prix:ssä ja 5 karsiutumista 1974.

94. **Jack Nicklaus**, USA – laji golf, lempinimi ”Kultainen karhu”.

95. **Lumilautailun** – International Snowboard Federation, jonka tehtävät otti hoitaakseen lumilautailukilpailuja jo aiemmin järjestänyt Kansainvälinen hiihtoliitto FIS.

96. **Rattijuopumuksesta**.

97. **Reed** – Cathy ja Chris Japania edustaen 17:nsiä, Allison Georgiaa edustaen 22:s; kaikkien syntymämaa USA.

98. **Sam Snead**, USA – 82 turnausta 1936–65.

99. **D, B, A, C**. D:n pisteet ovat 154,850, B:n 155,050, A:n 155,500 ja C:n 155,850.

Yhteispisteitä laskettaessa 500 metrin aika antaa suoraan pisteet; 5000 metrin sekuntimäärä jaetaan kymmenellä, 1500 metrin sekuntimäärä kolmella ja 10 000 metrin sekuntimäärä 20:llä.

100. **Shakkinyrkkeilyn** – lajin, jossa vuorotellen pelataan shakkia ja nyrkkeillään.

Antti O. Arposen ideoihin perustuvat tehtävät 4–19 ja 60–71; Juhani Pihlajan kehittämä kysymys numero 20; Reijo Laaksosen ideoita tehtävät 21, 22 ja 72; loput Vesa-Matti Peltolan.